

با اضافات و اصلاحات

تجوید فرقان

از نگاه تاریخی، فقهی، آموزشی کاربردی
کتابشناسی با طبیعه شناخت و انس با قرآن

مرادعلی شمس

سرشناسه: شمس، مرادعلی، ۱۳۳۱-

عنوان و نام پدیدآور: تجوید فرقان از نگاه تاریخی، فقهی، آموزشی کاربردی کتابشناسی با طلیعه شناخت و انس با قرآن/مرادعلی شمس.

وضعیت ویراست: ویراست ۲.

مشخصات نشر: تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۸۷۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۶۵۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۸۵۳-۸۷۳؛ همچنین به صورت زیر نویس.

یادداشت: نمایه.

موضوع: قرآن -- تجوید

موضوع: Qur'an -- Recitation

موضوع: قرآن -- تجوید -- تاریخ

موضوع: Qur'an -- Recitation -- History

موضوع: قرآن -- تجوید -- فتواها

موضوع: Qur'an -- Recitation -- Fatwas

موضوع: قرآن -- تجوید -- کتابشناسی

موضوع: Qur'an -- Recitation -- Bibliography

رده بندی کنگره: BP۷۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۱

شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۲۶۳۵۰

وضعیت رکورد: فیبا

شرکت چاپ و انتشارات اسوه

تجوید فرقان

از نگاه تاریخی، فقهی، آموزشی کاربردی

کتابشناسی با طلیعه شناخت و انس با قرآن

مؤلف: مرادعلی شمس

ناشر: انتشارات اسوه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم (۱۴-۳۶۶۴۲۲۱۱-۰۲۵)

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۹

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

بهاء: ۸۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۶۵۹-۸

فروشگاه و نمایشگاه دائمی تهران: خیابان انقلاب، ابتدای پل کالج، روبروی خیابان خارک، پلاک ۷۸۷

تلفن: ۶۶۴۱۸۰۹۹ و ۶۶۴۰۱۷۴۷ فاکس: ۶۶۴۱۸۰۲۲

فروشگاه شماره (۲) قم: خیابان ارم، مقابل پاساژ قدس تلفن: ۳۷۷۴۱۲۸۲ فاکس: ۳۷۷۳۷۶۶۰

فروشگاه شماره (۳) قم: بلوار معلم - مجتمع ناشران - پلاک ۳۰ تلفن: ۳۷۸۴۱۷۲۱-۲۳

www.Osvehpub.com www.Osveh.ir

فهرست مطالب

۳۵..... سفتن ما

۳۷..... پیشگفتار

فصل اول: شناختی از قرآن

۴۳..... شناختی از قرآن

۴۴..... تعریفی اصطلاحی از قرآن

۴۹..... انس و ارتباط با قرآن و مراتب آن

۵۰..... سخنی از واژه «انس»

۵۱..... مراتب انس و ارتباط با قرآن در بررسی روایات

۵۵..... از تهیه و نگهداری قرآن در منازل تا عمل به آن

۵۵..... الف - تهیه و نگهداری قرآن در منزل

۵۶..... ب - نظر و استماع به قرآن

۵۸..... ج - تلاوت (قرائت) قرآن

۵۹..... تأکید بر تلاوت و قرائت

۶۱..... آداب تلاوت

۶۱..... آداب ظاهری قرائت قرآن

۶۱..... ۱. طهارت

۲. استقبال قبله ۶۲
۳. درود و صلوات بر آورنده وحی ۶۲
۴. دعای افتتاح تلاوت ۶۳
۵. افتتاح به «استعاذه» و «تسمیه» ۶۳
- استعاذه ۶۳
- تسمیه (بسمله) ۶۴
- رابطه استعاذه و تسمیه ۶۵
- سبب مقدم داشتن «استعاذه» بر «تسمیه» ۶۵
۶. رعایت ترتیل در قرائت ۶۶
۷. مراعات به جواب (ادامه حقوق آیات) ۶۶
۸. بلند خواندن قرآن آمیخته با تحسین و تزیین و تحزین قرائت ۶۷
۹. تصدیق پایان قرائت ۶۸
- آداب باطنی قرائت قرآن ۶۹
۱. فهم اصل کلام و پی بردن به عظمت کلام الهی ۶۹
۲. توجه و درک عظمت متکلم ۶۹
۳. رعایت امر و نهی الهی ۷۰
۴. توجه به طهارت باطن ۷۰
۵. حضور قلب و ترک حدیث نفس ۷۰
۶. تخصیص ۷۰
۷. تأثیر ۷۰
۸. ترقی به درجات و مراتب کلام حق ۷۱
۹. اهداء و ثواب قرائت قرآن ۷۱

۷۲.....	آثار تلاوت قرآن
۷۲.....	۱. تلاوت صحیح و ایمان به خدا
۷۳.....	۲. تلاوت قرآن و نورانیت
۷۳.....	- نورانیت و جلاء قلوب
۷۳.....	- نورانیت منازل
۷۴.....	۳. تلاوت قرآن و توسعه روزی
۷۴.....	۴. تلاوت قرآن و جهان آخرت
۷۴.....	- دافع بلای آخرت
۷۴.....	- تعیین کننده درجات بهشت
۷۵.....	د- درک معانی و مفاهیم قرآن
۷۶.....	قابل فهم بودن قرآن برای مردم
۷۷.....	عترت ترجمان جدایی ناپذیر وحی
۷۸.....	مخاطبین در حوزه درک معانی و مفاهیم قرآن
۷۸.....	الف - ترجمه
۸۰.....	ب - تفسیر
۸۰.....	معنا و مفهوم «تفسیر»
۸۱.....	با اینکه قرآن «تبیان کل شیء» است
۸۸.....	مرز بین «تفسیر» و «ترجمه»
۸۹.....	ج - تدبیر
۸۹.....	مفهوم تدبیر و گستره آن
۹۰.....	فوائد و نتایج تدبیر
۹۱.....	مراتب تدبیر

مرز بین «تدبیر» و «تفسیر» ۹۳

هـ - عمل به قرآن و تمسک به آن ۹۵

فصل دوم: تجوید از نگاه تاریخی

سیری در چگونگی شکل‌گیری «قرائت» و «تجوید» ۹۹

چگونگی شکل‌گیری قرائت و قراءات ۹۹

نقطه آغازین قرائت و تعلیم قرآن ۱۰۲

قرائت واحد یا قراءات مختلف؟ ۱۰۳

عوامل اختلاف قراءات ۱۰۶

الف) تجوید پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به این امر ۱۰۶

ب) اسباب کتابتی ۱۰۶

ج) عامل لسانی ۱۰۷

د) عامل انسانی ۱۰۸

ضوابط برای تشخیص قرائت صحیح و معتبر ۱۰۹

تعاریفی از «قرائت» و «علم قرائت» ۱۱۱

نگارش و تدوین قراءات ۱۱۳

چگونگی ظهور قراء سبعة ۱۱۴

چگونگی شکل‌گیری علم تجوید ۱۲۰

تجوید عملی (بیان و آوایی) ۱۲۲

تجوید علمی (تدوینی) ۱۲۵

کلیاتی از شکل‌گیری مباحث و کتب تجویدی ۱۲۵

خلاصه‌ای از پیشینه تعریف اصطلاحی تجوید ۱۳۱

سخنی در پیشینه و وجه تسمیه لحن جلیّ و لحن خفیّ ۱۳۳

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾

﴿فَأَقْرَءُوا مَا تَسْرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾

﴿وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا﴾

قرآن کتاب انسان سازی و بزرگترین معجزه جاوید پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است، اگر نوع مردم در برابر معجزات فعلی، چون شق القمر و تسبیح سنگ ریزه و شفای مریضان و زنده کردن مردگان انگشت تعجب به دندان گرفته، به عجز و ناتوانی خود اعتراف و اقرار می کنند، عالمان و فرهیختگان در برابر قرآن کریم که معجزه قولی خاتم پیامبران صلی الله علیه و آله است به خاک افتاده، خدای آن را پرستش و سجده می کنند و اشک شوق از قلب و دل در برابر عظمت قرآن جاری می کنند. این کتاب الهی راهنمای بشر به سوی سعادت ابدی می باشد. قرآن برای تهذیب نفوس و پاک سازی جان آدمی از رذایل بهترین نسخه شفابخش است. این کتاب آسمانی با قوانین بی بدیل اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، عالی ترین راه برای اداره جوامع نیز در می باشد.

وجه اعجاز قرآن در فصاحت و بلاغت آن آشکار است، اما مهم ترین جنبه اعجاز این کتاب الهی، نه مسأله «صرفه» است و نه معجزات علمی و خبرهای غیبی و نه جنبه های ادبی و فصاحت و بلاغت آن، بلکه قرآن، کتاب انسان سازی است. به بیان دیگر، تربیت قرآنی. فردی چون حضرت امیر علیه السلام پدید آورده است که فخر کائنات و سرآمد و سید اولیاء الله است. پس اعجاز قرآن را باید در معارف بلند آن و در خداشناسی و معرفی اسماء و صفات الهی جستجو نمود. هیچ کتابی در معرفی توحید که غایت آمال و کعبه آرزوهای اولیاء الله است به پایه قرآن نمی رسد. این همه فیلسوف و متکلم و عارفی که در طول تاریخ آمده اند، همه ریزه خوار سفره قرآن بوده و هستند و در برابر آن، سرتعظیم فرود آورده اند.

مدیریت پژوهشی آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه علیها السلام با فضل و عنایت خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر علیه السلام و در پرتو کرامات کریمه اهل بیت علیهم السلام با هدف جذب

محققان، مؤلفان و مترجمان و صاحب نظران در زمینه‌های مختلف علوم و معارف قرآنی جهت استفاده از ظرفیت‌های موجود انقلاب شکوهمند جمهوری اسلامی، به منظور پژوهش و تحقیق در علوم قرآنی، ترویج و تبیین معارف والای قرآن کریم، و اهل بیت علیهم‌السلام تدوین کتب و پژوهش‌های علمی و تحقیقی و پژوهش‌های روز آمد را وجهه همت خود قرار داده‌است.

اثری که پیش روی شماست، حاصل تلاش علمی و پژوهشی جناب آقای مرادعلی شمس می‌باشد که با موضوع «تجوید قرآن» تدوین گردیده است. این پژوهش ارزشمند اگر نگوییم در نوع خود بی‌نظیر است، یکی از آثار کم‌نظیر در مقوله تجوید قرآن می‌باشد. مؤلف محترم با نگاهی عالمانه علاوه بر بحث در خصوص کلام الهی به بحث مهم و تأثیرگذار تجوید از دریچه تاریخ و فقه با نگاه آموزشی و کاربردی پرداخته است. در مقدمه اثر به خوبی ویژگی‌های کلام الهی و فضائل انس با قرآن بیان شده است. اطلاعات گسترده و جامع اثر و ابتکار محقق محترم باعث خواهد شد قرآن دستان عزیز به ویژه علاقه‌مندان به مباحث تجویدی، از بسیاری آثار دیگر مستغنی گردند.

این اثر ارزشمند در پنج فصل در قالب ۷۲۲ صفحه تنظیم گردیده است امید آنکه جامعه اسلامی نهایت بهره را از آن ببرد.

مدیریت پژوهشی آستان مقدس در راستای ترویج و نشر معارف قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام اقدام به چاپ این کتاب ارزشمند نموده است. از درگاه الهی برای محقق محترم توفیق بیست مسئله داریم. در پایان لازم می‌دانیم از حمایت‌های تولیت محترم حضرت آیت الله سید محمد سعیدی دامت افاضاته و پژوهشگران و دست‌اندرکاران امور چاپ‌قردانی نمایم.

مدیریت پژوهشی

آستان مقدس